

La 8 jum. toți cei prezenți se îndreaptă spre grădina publică în ordinea următoare:

În fruntea convoiului e purtată o mare colivă cu portretul marelui Domnitor, urmează apoi steagurile și felinarile bisericilor.

În urmă venea asistența în următoarea ordine:

Elevii școalelor rurale și urbane, ai gimnaziului „N. Bălcescu“, ai liceului „I. C. Maxim“, corul elevilor de gimnaziu și liceu; clerul tuturor bisericilor, în frunte cu protoereul; autoritățile și corpul didactic; societățile cu drapelul lor. Procesiunea trece pe stradele Sf. Nicolae, Calea regală și strada Bolintineanu.

La orele 9 în grădina publică, protoerul înconjurat de toți preoții, oficiază parastasul, dând citire pomelnicului familiei marelui Domn și al tuturor vitejilor căpitani, cari l-au însoțit în războaie.

Parastasul se sfârșește prin cântarea de către corul, de sub conducerea d-lui maestru I. Simionescu, a „Vecinicii pomeniri“.

După parastas, protoereul I. Dedicescu, ține o călduroasă cuvântare ocazională, relevând sentimentul religios al viteazului Domn.

Apoi mai vorbesc: D. Al. Popescu, directorul gimnaziului „N. Bălcescu“, din partea școalelor secundare. D. P. Mărculescu, institutor la Școala Nr. 1 de băieți, din partea școalelor primare, și elevii Popescu M. Cesar din partea elevilor liceului „Maxim“.

Corul gimnaziului și liceului întonează cânteculele ocazionale: „Mama lui Ștefan-cel-Mare“ (D. Bolintineanu) „Trompetele sună“ și „Cântecul lui Ștefan-cel-Mare“.

Constanța

La 9 dimineața elevii școalelor s'au strâns în piața independenței unde s'a celebrat la cate drală un parastas, la care au luat parte și preoții greci și bulgari.

Protoereul Nifon a arătat importanța zilei și faptele lui Ștefan-cel-Mare.

În piața Independenței, a avut loc apoi defilarea trupelor și a școalelor. Apoi în grădina publică Mircea, directorul gimnaziului Dimitrescu a ținut o cuvântare ocazională. Seara orașul a fost feeric iluminat.

* * *

În celelalte orașe și orășele din România de asemenea sărbătorirea a fost demnă de marele Voevod.

Darea de seamă a deputatului Dr. Aurel Vlad. Deputatul național Dr. Aurel Vlad, Duminecă și-a ținut darea de seamă înaintea alegătorilor săi, în Dobra. Deputatul a sosit după amiază la 2 ore în gara Dobrei, unde a fost primit de o delegațiune, în frunte cu protoșopul Iosif Morar. Deputatul era însoțit de numeroasă inteligență din Orăștie și jur. În darea de seamă, Dr. Vlad accentuează necesitatea solidarității tuturor Românilor acum, când guvernul ne amenință școlile. Românii vor trebui să lupte cu ultima energie împotriva proiectului. Azi e izolat în parlament, pentru că ceilalți noui deputați români, servesc interesele guvernului. Vorbește pe larg despre politica actualului guvern, în gradul suprem dușmănos intereselor poporului Român. Vorbirea des întreruptă de aplauze, a produs mare entuziasm. Minute întregi mulțimea imensă a poporului a aclamat pe iubitul deputat, de care cu drept cuvânt, pot fi mândri.

Bánffy și — lista civilă. În ședința de ieri a Dietei fostul ministru președinte Bánffy a vorbit de nou, de astă dată împotriva — listei civile, pentru că dinastia nu e destul de maghiară. — A vorbit apoi despre sine, spunând multe lucruri frumoase, asemănându-se cu Chamberlain și în sfârșit dând să se înțeagă, că mai bine i-s'ar șade lui ministru-președinte decât lui Tisza.

Infrângerea din Caransebeș.

Să-i spunem pe nume: idea națională a suferit înfrângere în Caransebeș.

Mărturisim sincer, ne-a surprins neplăcut rezultatul alegerii dela Comunitatea de avere. Cunoaștem împrejurările nefaste ce s'au statornicit dela moartea generalului Doda încoaci în reduta aceasta a foștilor viteji grăniceri, dar nu ne-am făcut idee ca corupția să fie atât de generalizată în sinul comunității. Ne-a izbit minoritatea disparentă a voturilor candidatului național, față de voturile întrunite de cel ales, care, nu mai

începe îndoială, este esponentul pe care nu vrea să ne ocupe și aceasta reduta se poate zice: a vrut numai s'o ocupe și nu mai vrea, pentru că a ocupat-o neputinciosul cari se cred azi stăpânii destinelor Comunității, în realitate sunt unelte nevrednice și inconștiente cari se lasă la poruncă.

E prea proaspăt încă mormântul lui Curescu, pentru a-l putea cere în darea istorică a acestor stări triste, însă fapt: alegerea de Sâmbătă ia în cea mai verde frunză din cununa a faptelor sale.

N'avem nimic personal cu d-lui, dar o declarăm franc: nu-l ținem în locul la care l-a înălțat — dejosirea lui. Să dea Dumnezeu să ne desminte, Dumnezeu să se învrednicească de noi cari să-și recâștige încrederea obștească pe care de mult a pierdut-o, să nege întreg trecutul, să se renască, și lucruri ar trebui, spre a putea atenua și în viitor pe cei 64 de inși, însă și în cazul acesta ar trebui să se răte comunitatea, ca și de niște oameni cu frivolitate pun în joc vitalele ei.

Ear fruntașii noștri din Caransebeș veți înainte de toate din pățania de la băta. Să zicem mai bine așa: Nu de alegere a fost prea grabnic ci de rea lor prea întârziată. În lupta ce nu conteze la bună-voință din partea lor, cari doar n'au alt interes decât să pândescă momentele lor de slăbiciune ce nu s'au organizat la vreme, asta e trebuirea. Are Comunitatea sute de oameni nu numai alegerea de președinte, cari mai și reclamă organizarea oameșilor bine ai Comunității.

Firește, în ultimul moment nu se poate salva o situație, și evenimentele tot-deauna precipitate când ele ne aflăm în organizații. Atunci nu mai ajută nici academiile ex-diplomatice, cari se scriu în tent la ocazii solemne.

NEAMU ÎNTREG...

Fosta-i pentru țară soare,
Sprijin le-ai fost celor mici,
Domn temut de mari popoare.
Cu o mână de voinici,
Infrățiți cu-a țării glie,
Paznici buni ai legii lor,
Mântuit-ai de urgie
Umilitul Tău popor.
Biruiți au fost de Tine
Turci, Tătari, Maghiari și Leși...
Și de patru veacuri țeși
Visul neamului Tău trudnic
Cu nădejdea în mai bine.

A zdrobit voinica-ți ghioagă
Jugul Turcului păgân.
Toți cei-ce lui Christ se roagă,
Ușurați de-un Domn român,
Au grăbit să lecuiască
Ranele acelu jug —
Tu 'n coliba păstorească
Și 'n acelor dela plug
Ai aprins nădejdea dreaptă
Și încrederea în el.
Din bărbați făcut-a lei
Din moșnegi profeți și preoți —
Vitejia Ta 'nțeleaptă.

De-ai fost mare 'n vremuri grele,
Rășhoienii Te-au făcut,
Să Te-arăți stăpân pe ele.
A 'ncolțit și-a tot crescut

Veac de veac sămânța-ți sfântă
În pământul românesc.
Azi nimic nu ne 'nspăimântă...
Dacă totuș ne opăcesc,
N'om mai vrea să știm ce-i gluma,
Când sămânța fruct va da.
Cornul Tău va aduna
Neamu 'ntreg atunci în juru-ți
Contra Turcilor de-acuma.

Sandu.

Ucigașii lui Stadella.

De
F. de Mênil
Urmare.

— Precum acest nor ce se urecă va întuneca un moment soarele“, adause moșneagul deplin cuprins de arta vechie.

— Vă voi spune ceva curios, adause Stefano. Știți cine va cânta partea principală... Ghiciți!...

De curînd doi străini cu înfățișare destul de proastă se opriseră pe piață examinând cu îngrijire fațada Stulului Ioan de Latran.

— Aci este zise cel mai în vîrstă, acesta e chiar monumentul ce ni-s'a descris“.

— În sfârșit! adause celalalt. Incep să mă satur de acest Stradella afurisit, care ni-se furișează printre degete ca un țipar îndrăcit.

— Cu toate acestea nu prea te-ai la Neapole, și dacă Angiolina va atîna dată purtareea ta, cred că cu toată zestrea...

— Așa-i, să vorbim de zestre. Cu alergătură prin Italia banii au sburat, și...

— Cum n'ați ghicit, replica Stefano. Ortenzia, tînăra venețiană, pe care Stefano furat-o pentru a face din ea... eleva sa...

Câți-va șoptiră:

— Dar asta nu s'a mai văzut; e imposibil. Ea n'are dreptul acesta!

— Ași! răspuse Stefano sceptic, cu dal măr mult s'au mai puțin. Și-apoi dreptul să facă orî-ce în Roma, cine procedează cu îndemănare? Dar, eata-i... sesc împreună.

Rinaldo și Lorenzo priviră ca ceilalți. Tinerii mergeau alături; el elegant și cu privirea nobilă și mândră, cu fruntea ea în toată grația primăverii radioase, ca venețienele lui Tițian, grațioasă ca rele lui Rafael.

Instinctiv fie-care se descoperia în reia lor.

— „Eată două fețe, pe care nu te-ai le uiți, fătul meu“, zise Rinaldo încet. „Nu avem noroc, de-I întâlnim a doua zi dispare sirea noastră la Roma“.

Cinci oare sunau. Deja mulțimea se vală în biserică prin ușile prea înguste cantitatea considerabilă de persoane atrase renumele muzicantului.

— „Nu face să întrebăm acolo“, Rinaldo cu un suris reuțacios. „Vom face“

Despre actul alegerii dăm următoarele amănunte:

Domnii Mihail Popoviciu, protopop, Ignatie de Iacobich și Nicolae Marin, coloneli în penziune, au convocat pe părtașii Comunității de avere la sfătuire, în care să se hotărăască ținuta lor în privirea la alegerea noului președinte și la măsurile, cari au să se întreprindă, ca comitatul și reprezentanța Comunității de avere să se țină și să fie compusă strict după Statutele Comunității de avere și a Codicelui civil, pe cari sunt bazate. Întrunirea s'a ținut Vineri în 15 Iulie st. n. după amiază la 2 ore în sala Comunității. În față a 100 părtași Prea On. Domn protopresbiter Mihail Popoviciu, deschide conferența prin o cuvântare măduoasă arătând scopul întrunirii, care este espunerea părerii părtașilor la Comunitatea de avere asupra delăturării din Statut a ingerinții legiuite, dar nedrepte, e elementelor străine, — ingerințe trecute cu vederea, când s'a făcut Statutul. Cuvântarea e primită cu aplauze și părtașii hotărăsc unanim, ca să se stăruească, ca cei neîndreptăți să nu mai fie introduși nici în lista împăduritorilor, nici în reprezentanța Comunității de avere.

— După aceasta reprezentanții prezenți se constituiesc într-o conferință, care unanim oferă postul de președinte maiorului în penziune, d-lui Iosif Stoianel, candidatul unei comisii de trei, aleasă spre acest scop din partea unei întruniri a fruntașilor grănicerilor români îndată după moartea fostului președinte Ilie Curescu. D-l Iosif Stoianel primește candidatura. — Sâmbătă la 11 oare înainte de amiază vice-președintele Comunității de avere, d-l Patriciu Drăgălina, deschide adunarea reprezentanților convocată pentru alegerea președintelui. În cuvântarea sa de deschidere, d-l Drăgălina în cuvinte foarte frumoase pune la inimă reprezentanței importanța actului pus la ordinea zilei și înainte de a ordina alegerea, provoacă pe d-l Aurel Marin, notariu al adunării, să cetească actul comemorativ despre activitatea și meritele fostului president. După cetirea actului se dă expresiune atât prin sculare cât și prin luare la protocol condoliței, pentru trecerea la cele eterne a fostului president. Se trece apoi la alegerea președintelui, care a decurs în ordine esemplară. Au votat 92 înși, d-l Constantin Burdea întrunind 64, d-l Iosif Stoianel 28. r. d-l Constantin Burdea, care e declarat de ales președinte, într-o scurtă cuvântare mulțamește pentru aleși declară, că ca copil de grăniceriu român rădicat dela opincă, va jertfi tot posibil pentru prosperarea și înflorirea Comunității de avere.

bine să examinăm locul, ce ni-se va părea mai potrivit pentru a mulțumi pe signor Contarini. Cât-va timp ucigașii explorară strazile învecinate.

Intr'aceea cerul se acoperise cu nori mari, din a căror ciucuri picura ploaia de furtună în lacrimi mari ce se turtiau pe pământ.

— „Umzeala este prea rea pentru niște taise atât de bune ca ale noastre“, observă unul dintre bănuții. „Dar' dac'am intra totuși?“

În bazilică, unde mulțimea în picioare se îmbulzia în fața altarului strălucitor de lumini de ceară, armonii delicioase se desirau din înălțimea boltelor, unde păreau că incolțesc într-o cerească eflorescență.

Câte odată, cu sonoritățile vioarelor, flautelor, harfelor și organelor lor, se lăsa asupra capetelor plecate o melodie cântată de o voce pură și suavă, a căreia frăgezime pătrundea ca o noapă divină. Apoi melodia, descurcată de piedecile sale armonice, plutia în aer, ca de o escortă suprapământescă: ea descria bucuriile tainice de dincolo de mormânt, și cuvântul slănt, căruia muzica inspirată îi da aripă, se turia mângâietoare asupra mulțimei acum înșenunchiate și încovoiate sub destăinuirea unei fericiri supreme.

Intr'un ultim acord, care, stingându-se ca un freamăt îndepărtat de flori, ca șgomotul anțucurilor dela o cădelniță legănată, sufletul muziciei vibră, nepipăibil, apoi expiră sub arcadele întunecoase, pe care licăririle murinde ale geamlăcurilor nu le mai pătrundeau.

Dela Academia Română.

Er!, la orele 2 d. a. Academia Română a ținut o ședință festivă cu ocaziunea împlinirii a 400 ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare.

Un public numeros și ales umplea literalmente sala de ședință a savantului adunării.

Dl președinte I. Kalinderu a citit următorul cuvânt de slăvire în memoria marelui Voevod:

Onorați colegi,

Azi e o zi mare, o zi sfântă. Se împlinesc 400 de ani dela moartea Marelui Ștefan, Domnul Moldovei.

Patru sute de ani sunt chiar și în viața unui popor o lungă perioadă de timp. În cursul celor 18 secole, cari au trecut de când Marele Împărat, Divul Traian, a adus și a așezat pe acest pământ neamul nostru, s'au ținut lanț încheiat anii, chiar veacurile de luptă, de durere, de viață sbuciumată și încercată, iar clipele de reculegere, în care puteam să ne împlinim menirea și să primim cu încredere în viitor, au fost puține și scurte. Viața și Domnia lui Ștefan sunt una din acele neprețuite clipe, fără îndoială cea mai luminoasă și mai înălțătoare, căci nimeni n'a înțeles ca el chemarea neamului românesc și n'a știut de oportivă cu dînsul să ne ducă spre realizarea ei.

Aduși aici ca să ținem pacea romană, ordinea și civilizațiunea antică, noi am trăit tot dauna în luptă cu turburătorii liniștei și cu asupritorii popoarelor, și eroii nostri, toți au fost nu numai naționali ci și apărători ai marilor bunuri ale neamului omenesc. Dar nici unul din acești viteji nu s'a ridicat la însemnătatea universală a lui Ștefan, sfânt și bun pentru noi, mare pentru toți. Mare a fost Mircea, care a pornit lupta contra cutropitorilor osmanii și a purtat-o cu vrednicie. Mihai-Viteazul, care a căzut continuând lupta aceasta, ne-a lăsat și el o moștenire de glorie. Ștefan însă mai fericit, și poate și mai înțelept, apărându-și țara, neamul și legea, a fost un erou al creștinătății și al civilizațiunii, care atunci renăștea, și ne-a arătat la toți drept ceea-ce suntem, împlinitorii ai voinței lui Dumnezeu aici pe pământ, cum zice marele nostru poet Alexandru.

Onorați colegi,

Epocile de viață națională puternică sunt mai totdeauna și epocă de înflorire estetică. Ștefan-cel-Mare, care înființa după fie-care biruință, ca jertfă de mulțumire, un lăcaș al Dumnezeirei, împodobit cu frumoase săpături, cu ciubute impletite d'asupra ușilor, cu roate de smalt colorat înfățișând dobitoace fantastice din zodii și din povești, iar pe dinăuntru cu frumoase icoane, cu prețioase odăjdii de stoffe scumpe și grele, cu bogate cruci, cu potire și vase sfinte, de un stil și execuție artistică perfectă, ne-a lăsat astfel comori artistice, din cari multe s'au pierdut, dar și multe au rămas, și cari vor fi pe viitor o neprețuită călăuză pentru artiștii noștri.

Privit în mijlocul contemporanilor săi, marele și Sfântul Domn se ridică în rîndul celor aleși nu numai ca mare căpitan și înțelept cărmuitor, ci tot de odată și ca om al înălțării sufletesti. Contemporan al îndrăzneților Vasco di Gama, Maghellan și Cristofor Columb, el stă ca om de arme alături cu Mohamed al II-lea, Matei Corvin, Carol-cel-Temerar, cu Ludovic al XI-lea, cu Enrie Tudor și cu Maximilian de Habsburg, cavalerul ne învins de nimeni, iar ca ocărmitor se întrece cu Inocențiu al VIII-lea, cu Sixt al IV-lea, cu Isabela de Castilia și cu atunci încă tinărul Ioachim de Brandenburg.

Trăiește însă Ștefan al nostru — deși de parte în Orientul turburat și întunecos — și alături de Lorenzo il Magnifico, de Nicolo Machiavel și de Benvenuto Cellini, alături cu Leonardo da Vinci, Michel Angelo, Rafaelo, și cu ceilalți luminători ai timpurilor.

Mare el însuși, și fiu al unui timp mare, el se ridică din trecut în mărime deplină.

Nici centenarul întâi, nici al doilea și nici al treilea, al strălucitului voevod, n'au fost sêrbate. Nestabilitatea, nesiguranța viitorului, înmulțirea primejdiiilor, nu lasă să se dezvoalte mândria națională, amintirea vremurilor bune, iar cărturarii n'au știut să vorbească cum se cuvine despre faptele lui Ștefan-cel-Mare.

Nuamăi Neulcea, după mai bine de un veac și jumătate dela dispariția eroului, ne-a mai trans-

mis o mică comoară de fapte, care am dori să fie de o sută, de o mie de ori mai bogată, apoi tocmai la 2 Iulie 1762 vedem prima sêrbare a aniversării triste și glorioase. Archimandritul, Bartolomei Măzăreanu, aduse cel d'întâi prinos de omagiu Marelui Moldovean și se întreba cu sfială: „oare ne vom mai învrednici și noi să avem asemenea vremuri?“ Nu putea sêrmanul și bunul Român să știe cât de aproape era de anul învierii, căci Dumnezeu, în nepătrunsa-I înțelepciune, n'a dat decât unui număr nesfârșit de mii de muritori, darul supra omenesc, de a ridica un colț al vîlului care acopere privirea noastră viitorul.

Răsboiul ruso-japonez.

În jur de Dașitșao se pregătește o luptă grea decisivă. Atât Rușii, cât și Japonezii fac pregătiri colosale pentru izbândă, de oare-ce ambiții beligerenți sunt convinși, că dela o atare lovitură, care se dă între sute de mii, depinde foarte mult, ba chiar soarta întregii campanii. La asta se mai adaugă și împrejurarea foarte favorabilă Japonezilor, că ploile în muntele Fensulin au înnotat, așa că armata lui Kuroki poate înainta mai iute spre Nord.

Telegramele mai noi sunt următoarele:

Berlin, 18 Iulie. Din Petersburg se anunță lui Berliner Tageblatt: Generalul *Tamsonov* a împedecat înaintarea Japonezilor spre Iukau, cauzând acestora pierderi de 1000 oameni. *Flota japoneză a bombardat la 16 l. c. forturile dela Kaișu*. Armata japoneză de sub comandamentul lui *Nodzu* așa se vede a primit ordin de a forța centrul armatei ruse.

Londra, 18 Iulie. O telegramă din Niucivang anunță, că totul este liniștit ear despre apropierea Japonezilor nici o veste. Ploile din când în când se opresc, ear pământul se uscă repede. Recolta e bogată și așa armata în privința proviziunii este asigurată. Japonezii construiesc cu mare asiduitate drumuri.

Londra, 18 Iulie. Representatul diplomatic rus din Tientsin declară, că *Japonezii n'au ocupat Niucivangul*. Administrația în Niucivang se află și acum în mâinile Rușilor, ca și până aci.

Paris, 18 Iulie. Comandantul suprem Japonez *Oyama* a plecat la cartierul general al lui Kuroki, care și acum este bolnav. *Armata lui Kuroki este de 105.000 soldați cu 226 tunuri. Oyama va comanda întreaga armata japoneză contra Dașitșao*. Artileria japoneză a încercat cu foc nepraznic să afle unde este armata rusă mai slabă, dar încercarea lor a rămas zădărnice. *Nodzu* a primit din Dalny două divizii ca întărire; nainte de sosirea acestora armata lui *Nodzu* era de 80.000 soldați cu 180 tunuri. Mai slabă este armata lui *Oku*, care consistă din 65.000 de combulanți, însă artileria acesteia este cea mai tare, dispunând de 450 tunuri.

Berlin, 18 Iulie. Lui Localanzeiger i se telegrafează, că la 11 Iulie în sinul Brumaului spre vest dela Port-Arthur au debarcat 30.000 de Japonezi sub scutul întregii flote. Rușii n'au căutat să împedecă debarcarea, peste tot au tras numai câte-va focuri. *Curând se va da năvală din toate părțile asupra Port-Arthurului*.

Din Japonia.

Correspondentul lui „Le Temps“ trimite următoarea corespondență din Tokio din care extragem următoarele:

Renunț în mod absolut să obțin vre-o informațiune militară sigură, din partea Japonezilor. Pe de altă parte refuz să înregistrez diferitele fabule, mai mult sau mai puțin ridicole, pe cari le publică periodic ziarele și revistele din Extremul-Orient. Voiu da însă un sfat celor cari vor să-și facă o idee exactă asupra evenimentelor: nu au alt-ceva de făcut decât să compare, ceea-ce din nenorocire eu nu pot să fac aci, știrile din izvor rusesc cu cele din izvor japonez, apoi, după această lucrare prealabilă, să considere cu atențiune faptele pe cari Rușii au interes să le amplifice sau să le atenueze.

La Tokio publicul nu se prea ocupă de războiu. Ziarele de aci publică numai știrile ordonate de legațiile japoneze, cunoscute și în Europa.

Rolul ziaristului e foarte ingrât în Japonia, care-l consideră ca pe niște vătămători, silindu-se să-l descurajeze prin toate mijloacele.

Cu toate acestea aproape toți au fost învoiți să urmeze armata japoneză, dar în ce condiții! Sunt tratați ca niște prizonieri, impunându-li-se mil de regulamente mici care mai de care mai insuportabile și mai jignitoare. Nu pot să facă, să spună sau să scrie ceva fără a fi espuși cruzimilor legii marțiale. De alt-fel nici atașaii militari n'au voie să scrie familiilor lor locul unde se găsească. Prin aceste mijloace ziaristii sunt puși într-o ciudată dilemă: sau să nu vadă și să nu priceapă nimic, sau să-și păstreze aceea ce string ca să le publice atunci când nu va mai interesa pe nimeni. În curând Japonia va rămâne fără ziaristi, de oare ce nu vrea să aibă nici un control supărător. Acum e foarte interesant sufletul acestei țări. Japonezii sunt un popor cărora le place războiul numai pentru a se lupta. Intreaga istorie a Japoniei este o luptă neîntreruptă, Când nu se războiesc cu străinii se bat între ei. Pentru un Japonez nu e numai o glorie să se lupte, ci este singura lui bucurie. Disprețul de moarte, mândria sălbatică, bravura strălucită, instinctele sale de cruzime, ura, șiretenia și perfidia și toate aceste cusuri și calități îl fac războinicul cel mai curajos, cel mai crud și cel mai de temut din univers. Atacă pe furie ca tigrul dar se luptă până la cea din urmă picătură de sânge.

Prin atavism are dela Chinez prefacerea, cruzimea ascunsă, arta monstruoasă și plăcută în același timp, politețea exagerată, eleganța rafinată și ipocrizia nețărâmură. Dela Malaez are din contră bravura masculină și o brutalitate mai sinceră, dar, și iubirea măcelurilor.

Acest amestec uimitor face ca și astăzi Japonul să nu fie bine priceput în Europa.

De geaba îl răsfață cu fel de fel de porecle căci micul „Jap“ are numai instictivele perverse ale unui copil, minciuna, cruzimea, obrăznicia și poate că și lipsa de judecată care-l face să fie ingenuu atât în artă cât și în viciu.

Micul „Jap“ este un bătrân, înspăimântătorul bătrân mic galben, cu surisul prefăcut, care nu consideră pe europeni drept măestri, ci ca pe niște băeți mari, rău crescuți și neîndemnatici, cărora vrea să le ia armele.

Ca să le capete, micul „Jap“ s'a prefăcut supus și blând; biciuirile suferite la început însă dela profesori, le-au lăsat, drept urmă, în suflet o ură aziatică, pe care veacuri nu o vor șterge.

Ne-a fermecat și înșelat printr'un suris copilăresc, printr'o șoaptă de femeie, printr'o mișcare de evantai: în fond însă micul „Jap“ ne ura din toată inima.

Petrecea, fără îndoială, văzându-ne atât de naivi și proști încât să l'ajutăm noi înși-ne ca să-și pregătească revanșă strălucite.

Bine înțeles că dacă el ar descoperi o materie cu care să ne poată arunca în aer nu ne-ar comunica-o și nouă, nici chiar cu parale. Ar prefera să moară de foame, numai să-și mulțumească plăcerea de a ne fi aruncat în aer, de a ne fi sfîșiat în mil de bucăți.

În realitate Japonia — departe de a fi fericita țară, descrisă de turiștii grăbiți — este un adevărat pericol pentru omenire. În civilizația noastră a văzut numai progresul material, și acesta din punct de vedere barbar considerat. Ambiția sa se rezumă în cuceriri, noblețea în luptă și bucuria în sânge. Daișoșii și Samuraișii conducătorii și stăpânitorii lor, îmbracă redingota

numai ca să vie în Europa să învețe noul meșteșuguri de luptă. Sufletul lor însă nu se schimbă ca haina; și acest suflet a-tot-puternic animează tot poporul.

Regimul parlamentar e numai un basm, o adevărată farsă. Japonia e guvernată de o oligarhie seculară, de-asupra căreia planează divinitatea sfântă a lui Mikado. Japonezii au crescut și-și cresc copiii numai în spiritul războiului.

Nici un popor până acum n'a înțeles mai puțin adevărata civilizație, care prin iubirea păcii, prin spiritul de unire și de înfrățire universală, în sfârșit prin studiul celor folositoare și plăcute, ridică spiritul omenesc de asupra pasiunilor violente și periculoase, cari sunt nenorocirea universului.

Japonezii se luptă acum, întâi ca să se lupte, adică să-și satisfacă o necesitate aproape socială — și al doilea, ca să cucerească.

Filosofii umanitari sunt caraghioși, considerând Japonia, în acest războiu, drept campionul civilizației, al ideilor generoase și al progresului.

Din punct de vedere al umanității și un popor ca Japonia, rămas într'o depărtare atât de aziatică, luând în Extremul-Orient o preponderanță vătămătoare, atât intereselor rasei albe cât și idealului modern de fericire, libertate, dreptate și pace.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Iulie 1904.

— O evocare duloasă. Acum 21 de ani, cu ocazia desvelirii statuei gloriosului Voevod Ștefan, ridicată pe una din pietele Iașilor, de odată se ridică din mijlocul mulțimei smerite la apariția figurei turnate în bronz a marelui Voevod, figura senină și feciorelnic de frumoasă, luminată de doi ochi profunzi, a marelui, dar nefericitului nostru poet Mihail Eminescu.

Vocea lui duloasă de dulce, începând tânguitoarea doină: Dela Nistru pân' la Tisa. Glasul poetului era evocarea unui proroc:

„Ștefane, Măria-Ta,
Tu la Putna nu mai sta“.

— glasul ce apoi răsună ca buciumul în codri, ca un ecou prelung de trist, din vremi bătute de furtuna soartei:

„De-ai suna din corn odată
Ai s'aduni Moldova toată;
De-ai suna de două ori
Îți vin codri'n ajutor;
De-ai suna a treia oară
Toți dușmanii o să piară
Din hotară în hotară“

Și astăzi, după 21 de ani, toată suflarea românească comemorează pe marele Voevod, iar doina lui Eminescu este tot de actualitate.

— Înmemorarea lui Ionnescu-Gion. Joi, 1 Iulie, s'a făcut înmemorarea distinsului și mult regretatului amic, scriitor și profesor G. I. Ionnescu Gion.

Un public foarte distins și foarte numeros de publiciști, profesori, funcționari, studenți, elevi, etc. au asistat la serviciul divin dela biserica Sf. Gheorge.

Curtea bisericeii era plină de lume încă de pe la orele 9. Cei cari au cunoscut și au citit pe elegantul și plinul de vervă și de căldură publicist, au ținut să-l vadă pentru ultima oară rămășițele pământestii.

Lângă sicriu s'au depus mai multe coroane între cari: din partea M. S. Reginei, a Ligei Culturale, Elisabeta și I. Ruscescu, Ateneul Român, Clubul Tinerimei, Cercul profesorilor secundari, ministerul instrucțiunii publice, Lenuța și Iancu farmacistul, frații Voinescu, Societatea Geografică, elevii clasei a V, a VI și a VII a liceului Matei Basarab etc.

Serviciul divin s'a început la orele 4 oficiat de P. S. Sa arhierul Nifon Ploșteanul, vicarul Mitropoliei, înconjurat de numeroși preoți și diaconi.

Corul, format de elevii liceului Matei Basarab sub conducerea maestrului de muzică Mihail Tănăsescu, a cântat imnurile religioase.

După serviciul divin, dl Ștefan Ioan fesor la liceul Matei Basarab, a rostit un discurs simțitor, arătând meritele distinsului decedat, care a fost un suflet blând, un profesor eminent.

A vorbit apoi din partea Academiei, a neului, dl Tocilescu, care, într'un limbajiu și emoționat, arată de asemenea calitățile eruditului profesor. Arată că nu s'a dat nici o în lături dela datorie, că a fost mare pată neîntrecut stilist, cult bărbat, și neînvidios, și dușman.

Directorul liceului Lazăr, dl Marin Du trescu, a vorbit din partea profesorilor secundari arătând de asemenea golul ce lasă în urma Ionnescu-Gion.

După terminarea discursurilor, sicriul a ridicat pe umeri de către profesori și dus carul negru tras de 6 cai. Onorurile militare au fost date de o companie din reg. 6 Mihail Viteazul.

La orele 5 și jumătate cortegiul funebru a pus în mișcare în următoarea ordine: Corul coroanelor, clerul, corul seminarial central, corul liceului Matei Basarab.

Cortegiul a parcurs strada I. C. Brătianu, strada Vămei, Calea Victoriei, strada Carol, ca Rahovei, str. 11 Iunie și dealul Filaretului, până la cimitir.

În tot acest parcurs, corul seminarial central și corul format din elevii liceului Matei Basarab, au cântat alternativ: „Mergi la cer te așează lângă Tatăl creator“. Elevii liceului aveau doliu la șepci și lacrimi în ochi.

* * *

La orele 7 seara cortegiul funebru a ajuns la cimitirul Șerban-Vodă.

Cosciugul fu ridicat pe umeri de către profesori și elevi și dus până la mormânt.

Aci au vorbit d-l profesor C. Șăineanu și elevul Marinescu din clasa VII a liceului Matei Basarab.

Corpul mult regretatului Gion a fost coborât în mormânt la orele 7 și jum. în rugămintea preoților și cântecele corurilor.

— Un critic musical român. Mihail Mărgăritescu, distins compozitor și critic musical a început în „Monde Musical“ revista specială ce apare la Paris și Bruxelles, un studiu foarte interesant intitulat: „Câte-va cuvinte asupra muzicii populare în România“.

Primul articol conține amănunte erudite și interesante precum și frumoase anecdote asupra lui Barbu Lăutaru și a mașului său de astăzi Giolac.

— Comemorarea lui Schiller. La 9 Maiu 1905, cu ocazia împlinirii a 100 ani dela moartea lui Schiller, mari serbări comemorative se vor da atât în Germania cât și în Austria.

Comitetul organizator a decis, de acum, de a publica un mare număr de documente inedite relative la marele poet.

Museul Schiller, care se află în orașul său natal Marbach, va publica un opuscul care va conține poeziile și scrisorile celebrului poet.

O altă publicație identică va apărea la Weimar, conținând toate scrisorile, epistolele și pândite sau inedite, ale lui Schiller, și bibliografia sa complectă și definitivă.

— Cancerul. Societatea engleză pentru studierea cancerului a ținut de curând a treia adunare generală.

Cu această ocaziune s'au făcut curioase comunicări asupra acestei teribile boale.

S'a constatat că această boală atinge deopotrivă toate speciile de ființe. S'au făcut comunicări probante asupra peștilor și a altor animale.

Pare de asemenea probat că boala cancerului nu este infecțioasă.

Se știe că societatea engleză este pusă în patronajul Regelui și Reginei Angliei.

— Reuniunea femeilor române greco-catolice din Zlatna. Vă invită cu toată onoarea la concertul împreunat cu dans, ce se va ține în ziua 20 Iulie, la ora 8, în sala de concert, în vorul Reuniunii sub conducerea Domnului

maior Ilie Mihaiu, cu concursul corului „Țărâ-
români“ din Alba-Iulia (Maieri) — Marți la
august 1904 (în ziua de Sfântul Ilie) în pavi-
mul ospătării opidane din Zlatna. Zlatna 26
Comitetul aranjator: Iuliu M. Montani,
președinte. Iuliu V. Albini, cassar. Emanuîl Beșu,
vice-președ. Petru Petringenar, controlor. Ioan
Brișan, secretar. *Prețul de intrare:* Locul I. 2.
II. 1 cor. 50 fil. III. 1 cor. Inceputul pre-
sentării la 8 1/2 ore seara. Bilete se pot procura la cassar
sau la casă. Suprasolviri se primesc cu mul-
țumire și se vor cuita ziaristice. NB. Petrecerea
populară se va ținea dela 2—7 1/2 ore p. m. în
„Costa oprită“, iar la cas de timp nefavorabil tot
Pavilion — participanții având a solvi câte 50
cent, încât nu vor avea bilete pentru concert.

— **Ultimele momente din viața lui Krueger.**
Când bătrânul președinte a sosit la 27 la Geneva,
mai voit să primească pe nime. Medicul său,
Dr. Heimanns a adus ca motiv, că Krueger este
bolnav și obosit, de fapt însă atunci deja era
foarte greu bolnav. Chiar și bărbați înalți elve-
țieni, cari voiau să-și exprime în persoană sim-
patia lor pentru președinte, au fost refuzați. Luni
trecută d. a. Krueger a pierdut subit conștiința,
și în această stare a și rămas, până când și-a
dat sufletul. Până aci avea datină în cercul fa-
miliar restrâns să cetească pericope din sânta
Scriptură. Duminecă d. a., când Dr. Heimanns
a declarat, că ciasul bătrânului bărbat de stat
este aproape, imediat au trimis după un preot
holandez (protestant), care a fost tot timpul lângă
patul muribundului. Familia a cerut sfat pe cale
telegrafică dela numeroși politicieni olandezi cum
să facă cunoscută guvernului englez ultima do-
rință a președintelui de a fi înmormântat în păm-
ântul patriei sale. Dacă guvernul englez nu ar
împlini dorința decedatului atunci corpul său
va fi pus spre odihnă eternă unde-va în Olanda.

Când Krueger, la sfârșitul lui Maiu cum se
serie din Berna, a venit dela Riviera la lacul
Genevei, unde în Clanrens a închiriat o mică
villă, a fost deja bolnav. Toată ziua se putea vedea
figura lui impunătoare, venerabilă, care la prima
vedere tradă pe omul voinic de odinioară, pe ter-
rasă nemșcat, șezând pe un fotoliu. Krueger pă-
timea de o boală de inimă, și de aceea se în-
grozea de ori mișcare corporală. Sub durata pe-
trecerii sale aci de tot numai odată a eșit la
preumblare cu trăsura, dar și atunci pentru timp
foarte scurt. Foarte des primia pe amicii și ade-
renții săi, cu cari vorbea despre soartea poporului
său nefericit. Nainte cu câte-va săptămâni dis-
cuta cu prietini și cunoscuți săi, cum s'ar pu-
tea împedea reprezentățiunile date de generali
buri la expoziția din St. Louis. Știm că aceste
reprezentățiuni s'au dat fără să fi fost împedecate,
ceea-ce foarte mult l-a întristat pe venerabilul
bărbat.

Moartea cauzată de aprindere de plămâni,
a fost ușoară, fără dureri. La patul seu veghia
flica sa doamna Eiloff cu bărbatul ei, medicul de
casă Dr. Heimanns și secretarul său Bredels.

Ziarele engleze toate scriu necroloage sim-
patice asupra decedatului președinte, afară de
Times, care află de bine și acum a face unele
observări necuvincioase și fără gust. La incepu-
tul articolului său autorul din Times declară, că
moartea lui Krueger a produs în Anglia regrete
adânc simțite, a fost bărbat integru din creștet
până în tâlpi. Purtarea sa provocatoare, curagiul
său și hotărîrea sa imutabilă îi asigură în Anglia
profunde simpatii. După asta autorul se silește să
împrăstie legendele, cari îl prezentau ca erou. În
privința simțirei și a inteligenței, scrie autorul
din Times decedatul președinte până la moartea
sa n'a fost decât un *șeran tipic*. Admirându-l pa-
triotismul său, mulți au uitat, cât de strâns le-
gat era acesta de avantajile sale personale. Vi-
clenia țeranilor era înrânsul în așa măsură ca
și încrederea încăpăținată a acestora. Omul nu
s'a putut încrede, dacă va observa cu sfințenie
vr'un tratat. La fine spune autorul ignobil din
Times, cât de crud (?) s'a purtat Krueger față de
Negrii. (Times are curagiul să facă asemenea im-
putări).

Din Genf se telegrafează, că dintre șefii sta-
telor până acum numai președintele Republicei
franceze a condolat. Textul telegrammei este: Cu
mare părere de rău am luat la cunoștință neferi-
cirea ce v'a ajuns; Vă rog permițeti-mi să-mi
exprim regretele mele sincere. Este bătător la
ochi, că Regina Olandei Wilhelmina până acum
n'a condolat.

Din Zürich se mai vestesc următoarele: Gu-
vernul englez a permis înmormântarea lui Krue-
ger în pământul natal; probabil corpul va fi pus
spre odihnă vecinică în Pretoria. *Guvernul en-
glez, pentru a evita aparența dușmăniei, va fi re-
presentat la înmormântare, care se va face cu
pompa cuvenită* Krueger a lăsat după sine docu-
mente de mare importanță, dar încă nu este sig-
ur, dacă vor fi publicate.

— **Moartea unui scriitor rus.** Cel mai
mare scriitor al literaturii ruse, Antoniu Cehov
a murit subit Sâmbătă noaptea în Baden —
Weiler. Destulă pierdere asta pentru Ruși
și de altcum cu sufletul întristat până la moarte
de oare-ce Cehov a fost podoaba literaturii
rusești, el a fost o stea luminosă pe firmamen-
tul literaturii ruse, pe care strălucește feeric
geniul lui Tolstoi, Gorkij și Puskin. Nici un
scriitor rus nu a schițat mai natural mai ade-
vărat și mai fidel virtuțile, viciile, viața func-
ționarilor de jos, ca însuși Cehov. Humorul,
forța dramatică, descrierea psihologică a figu-
rilor din operele sale au fost cetite totdeauna cu
multă sete și plăcere de publicul iubitor de
literatură universală. A trăit 44 ani și nu de
mult s'a căsătorit. La timpul său s'a vorbit, că
voia să meargă cu tinera sa soție pe câmpul
de război, dar a fost disuadat din partea prie-
tinilor săi. Întăiu Vereșaghin, acum Cehov. Ca
și când destinul s'a hotărât să persecute pe Ruși
cu toate încercările.

Cehov s'a născut în Tangarog (în apro-
pierea mării azovice) la 1860. Deja la 1879 a
început să scrie narațiuni umoristice, foiletoane,
recensiuni. A absolvat la universitatea din Moscva
medicina practicând după terminare ca medic
în Moscva. Opurile sale repede i-au câștigat
renume nu numai în Rusia ci și în străinătate.
Opul său intitulat „Raskazy“ a fost la 1888 din
partea Academiei ruse premiat cu marel *premiu
Pushkin*. La 1890 a făcut călătoria în Siberia
cercetând insula Sahalin, pentru a studia situa-
țiunea celor deportați; a călătorit apoi prin
China, Ceylon, la 1891 prin Europa. Opurile sale
apărute mai de frunte sunt: Pestrîie raskazy
(narațiuni de tot felul), Vsumerkah (Semi-
tunerec), Raskazy (narațiuni), Hmuryie iudi
(Oameni obscuri) Duel, Kastanka (istoria unui
câine pentru copii), Palata Nr. 6 (Palatul Nr. 6)
Ivanov (dramă), Ursul (dramă).

— **Pățania regelui Italiei.** Regele Italiei
se află de cât-va timp în Racognini, la castelul
său de vară. Sâmbăta trecută a mers la pre-
umblare cu automobilul, însoțit de generalul
său adjutant Brusati. Pe drum, departe de castel,
s'a stricat mașina automobilului. Au întâl-
nit un lăcătar și l'au întrebat de nu le-ar pu-
tea repara mașina.

— Dacă nu puteți merge cu automobilul,
mergeți numai pe jos! a răspuns acesta.

După multe rugări a condus totuși pe cei
doi străini la o țărancă să le dea trăsura cu
cail, ca să se întoarcă la castel. Femeia i-a pri-
mit și ea cu multă neîncredere. Și n'a voit să
le dea cail până nu i-au dat o arvună, de 20
lire. Regele a dat îndată arvuna, și atunci fe-
meia văzând că tot nu-s ceva înșelători, privind
mai bine la străini, isbucni de-odată:

— Santa Virgine! Doar' D-ta ești Regele!
Îți cunosc obrazu de pe ștempelele de epistole!

Regele rîse: vestea se lăți îndată că Re-
gele e în curtea femeii cutare, și veni popor
mult și aclamă pe Rege. Chiar și mașinistul
cel din drum, care cu o cale se rugă de iertare
zicând:

— Nici eu n'aș fi fost așa dur, dar de
când Majestatea Ta ești la castelul din veci-
nătate, atâta poliștiți îmbrăcați fel și fel umbli
pe aici, că numai știți de nu ai de lucru tot cu ei.
De aceea am zis, că dacă nu vă mai ajută
automobilul, mai mergeți numai și pe jos, că
credeam că eară-s ei!

Regele s'a urcat în trăsura țărancii și
s'a întors vesel la castel, povestind cu multă
poftă pățania sa.

— **Morb ciudat.** Din Milano se scrie, că
cunoscutul romancier italian Salvatore *Farina*
a ținut într'un club de acolo o prea interesantă
conferență. A descris morbul ciudat al unui
scriitor, care nainte cu 6 ani a pierdut pe ne-
așteptate facultatea de a vorbi și memoria cu
privire la nume — dar fără ca spiritul său să
fi pierdut din elasticitate și vioiciunea sa, ba
lumea sa subiectivă a devenit mai bogată, ca

altă-dată. Numai în timpul din urmă a revenit
la starea normală, devenind capabil, de a con-
tinua munca intelectuală. Conferențiarul la fine
a mărturisit, că respectivul scriitor, al cărui
morb l'a descris, este însuși el.

— **Poștele rurale din România.** Direcți-
unea generală a poștelor, telegrafelor și telefoanelor
a trimis în Germania pe dl oficiant supe-
rior Minescu, șeful poștelor rurale, ca să stu-
dieze funcționarea acestei poște în Germania,
unde poșta rurală este din cele mai bine orga-
nizate din lume.

Dl Minescu este însoțit de dl oficiant Marini.

Misiunea română va merge mai întâi la Ber-
lin, unde va studia organizația centrală și apoi
în diferite localități, spre a-și da socoteală de
modul cum funcționează.

Din Prusia va trece în Bavaria, al cărei
serviciu poștal urban și rural, cu totul indepen-
dent de al imperiului, este de asemenea unul din
cele mai bine organizate.

Dacă va fi timp, misiunea va merge și în
Elveția.

Dl Minescu și însoțitorul său a și plecat deja.
Misiunea sa va dura 40 de zile.

— **Nouă pușcă.** Ministrul de război al
Daniei generalul Madsen a inventat o pușcă,
care îl face renumit în toată lumea. Invenția
lui se numește „pușca Rekyl“. După slobozire
a unui glonț pușca aruncă singură capsula glon-
țului și tot singură se încarcă din nou cu mare
iuțeală. Pușcașul n'are decât să țintească și să
tragă cocoșul. Invenția a fost cumpărată cu
sume enorme de Anglia. Experimentele cu
pușca Rekyl au dat rezultate frumoase.

— **Purcel cu cap de om** Scroafa locui-
torului Lester din str. Tudor Vladimirescu
(Ga ați) a fâtat un purcel monstru, având față
de om. După câteva ore animalul monstru
a murit. Serviciul sanitar l'a pus în spirt și-l
va trimite la Dr. Babeș, în București.

— **Pisica lui Petrarca.** Al 6-lea centenar
al nașterii lui Petrarca se va serba acum de
curând în Italia cu mare pompă și strălucire.
Zilele trecute s'a ținut o mică sărbătoare în casa
mortuoaară a poetului, care se află în Arqua
lângă Padua. Cei-ce au participat la festivitate,
au putut vedea o raritate în camera în care
zac osemintele poetului, anume scheletul pisi-
cei sale, sub care se află o inscripțiune de
următorul cuprins: „Poetul din Toscana a avut
două mari amoruri: eu am fost primul, Laura
al doilea. Ce rizi? Dacă frumșeța-i divină a
făcut-o deamnă pe aceasta de amorul unui
amant atât de eminent, apoi eu aceasta am meri-
tat-o pentru fidelitatea mea. Dacă ea i-a pus în
vibrare geniul său poetic, apoi eu am grijit,
ca filele sante să nu servească de prânz șoare-
cilor. Până ce am trăit șoarecii prădalnici n'au
cutezat și se apropie de această comoară, pen-
tru a o nimici. Chiar și acum, când sunt deja
fără viață, le inspiră frică și teamă, ear în cor-
pul meu lipsit de resufu viețuește mai de-
parte fidelitatea.

— **Se zice că ministerul cultelor,** — cetim
într'o foaie umoristică — ascultând pe decanii
facultăților de filosofie din Budapesta și Cluj ar
fi dat un circular, prin care explică studenților
români dela numitele facultăți, ca pentru aceea
i-a oprit de a merge la Putna, ca să asiste la
lupta ultimă alui Pouly cu taurii, de unde se pot
inspira de sentimente mai corăspunzătoare nece-
sităților patriotice, decât între nemții austriaci,
cari serbează memoria lui Stefan-cel-Mare Dom-
nul Moldovei, de-a valma cu Papa dela Roma și
balcanica Românie.

Telegrammele zilei.

Constantinopol. Noua lege a timbrului a
întat în vigoare cu începere de erî.

Străinii însă vor continua a fi taxați cu
vechea lege până la primirea celei noi de
câtre puteri.

Constantinopol. După rapoartele consulare
dela Monastir, două ciocniri s'au produs în
cursul săptămânei trecute în districtul Kitcevo
între bandele bulgare și albaneze și alte 3
ciocniri între bandele bulgare și serbe și trupe.

În ziua de 28 Iunie, trupele și cetele de bașibuzuci au înconjurat, în satul Posdviște, la nord de Kastoria, o bandă comandată de șeful Mitres.

Banda a reușit totuși să fugă în timpul nopții.

Trupele au avut trei oameni uciși iar banda doi.

Insurgenții bulgari au comis în ultimul timp 10 noi asasinat.

Felurimi.

Bicicleta lui Eduard al VII-lea. Eduard VII posedă cea mai veche bicicletă din lume. I-s'a oferit când nu împlinise 17 ani, de inventatorul ei, dl Sanger. E mai toată construită din lemn; proprietarul său princiar istorisește c'un orgoliu fără seamăn că putea să facă cu ea 9 până la 10 kilometri pe ceas, ceea-ce, desigur, părea pe atunci o viteză fenomenală. A costat 750 franci, dar' azi când e păstrată cu sfîntenie ca una din cele mai amuzante amintiri ale copilăriei regelui, ea nu mai are preț.

ECONOMIE.

Arad, 18 Iulie.

Educațiunea comercială.

In atențiunea băncilor românești.

În „Anuarul școlii comerciale superioare“ pe anul 1905 — 1904, directorul institutului, Arseniu Vlaicu publică sub titlul *Carierele Abiturienților*: niște interesante reflexii privitoare la carierele tinerilor, ce se dedică la noi, pe carierele comerciale. Ele privesc o chestiune socială de mare însemnătate pentru societate noastră, primitivă, îngustă și de mobil puțin scuzabil, în aceasta organizare a ei. Reproducem o parte din aceste interesante reflexii, de care trebuie să se pătrundă opiniunea noastră publică, pentru sistarea atâtor anomaliilor păgubitoare nu numai comerțului, instituțiilor comerciale, și închegării unei clase sociale de sine stătătoare, pregătită pentru acest scop al vieții, ci și moravurilor care nu-i iertat să fie atât de laxe într-o societate, încât să tolereze îmbulzeala de azi a oamenilor spre ocupații la care nu pregătirile, ci setea de câștig îi împing. Să nu mai vedem protopopi cu brâne roșii, făcând comerț la tarabă, părăsind evanghelia și îndeletnicindu-se cu portofoliile de cambii, în vreme ce tinerii cu pregătiri și înzestrați cu cunoștințe speciale, sunt siliți să se espatrieze, ocupându-le posturile lor oameni hămânzi și fără pudoarea demnității lor.

Unii absolvenți, după serviciul militar de un an, se activează și rămân ca ofițeri de intendanță teritorială ori maritimă, dar numărul acestora este infim. Lipsesc însă cu desăvârșire comisionari, agenți și voiajori recrutați dintre dânsii, ceea ce se poate atribui numai lipsei de praxă și disprețului pentru aceste ocupațiuni, adeseori foarte rentabile și menite să îmbogățească cunoștințele de oameni, de ținuturi și de stări economice, sociale, pârghii indispensabile pentru întemeierea unei situațiuni economice sănătoase.

În schimb avem însă ca la 100 de institute de bani românești!

Dar dacă vom cerceta, câți din cei cam 400 de funcționari ai lor sunt absolvenți de școli comerciale, vom afla maximul

a patra parte, însă nu repartizați la toate institutele în această proporție, ci aglomerați la câte-va institute mai mari. Grosul amplexaților sunt pensioniștii, învățători, preoți, advocați etc., deși școala noastră comercială există de 35 de ani, iară epoca înființării acelor institute abia dacă cade în ultimii 20 ani și astfel nu lipseau nici puterile, nici praxa. Răul zace însă aci în două împrejurări: 1) institutele noastre la înființarea lor au avut în mare parte în vedere un scop financiar și nu economic-social și 2) fondatorii spirituali, conduși de acest scop, numai foarte arareori au lăsat din mână altora conducerea și funcțiunea. Să cuvine, ca capitalul să producă interesele sale legale, nu este permis însă, ca băncile populare să împartă dividende mari stoarse din sudoarea poporului, căruia i-s'a pus în perspectivă ajutorarea faptică prin institutul respectiv. Admit ori-ce ocupațiuni și venituri laterale în branșa proprie; nu totdeauna este însă admisibil și compatibil unui preot, învățător, avocat etc. a fi în același timp și funcționar de bancă. Ba ceea ce este și mai simptomatic, am căutat să aflăm măcar un singur director de institut absolvent de școală comercială și spre durerea mea, n'am aflat nici unul. În schimb însă am aflat nenumărați advocați și reprezentați de alte cariere, chemați la conducerea institutelor; ba unele institute au fixat în statutele lor anomalia, de a avea directori tot numai advocați.* Nu trebuie să mai spun, că astfel de dispozițiuni numai la noi sunt cunoscute și acceptate de bani buni, ci trec la unele motivări ale acestui fapt caracteristic.

Trec peste afirmațiunea presumptuoasă, auzită des din gura advocaților tineri, că iuristul are altă putere de judecată, ca și cum ar avea altă formațiune de creeri, și mă opresc la pretensiunea, că conducerea pretinde absolut cunoștințe juridice. Nimic mai fragil ca această afirmațiune, căci conducătorul iurist căutând chestia juridică la ori-ce afacere, omoară afacerea comercială, care are alte criterii de judecare. Poate fi cineva iurist eminent, nu poate fi însă în același timp și șef bun de bancă, unde tratarea și încheierea espeditivă de afaceri înlăturarea formalismului greoiu, francheta și buna credință au să domineze situațiunea.

Admit, că și un iurist poate câștiga cunoștințele de lipsă pentru conducere, dar trebuie să recunoască ori cine, că unui absolvent de școală comercială aceasta îi e specialitatea și în timpul acela acesta își îmbogățește cunoștințele sale speciale, ceea ce numai în avantajul conducerii institutului poate fi. Pe lângă aceasta la cele mai multe bănci agendele juridice sunt încredințate la advocații lor, deci ce mai trebuie și director avocat. În sfârșit afacerile băncilor noastre sunt atât de simple și de comerciale, încât parte juridică nu au mai de loc, eară puținele cunoștințe de drept cambial, comerciale și anumite proceduri le-a primit deja abiturientul în școala comercială și le poate completa în timpul cel mai scurt, ceea ce nu poate face iuristul cu cunoștințele comerciale și cu tehnica afacerilor.

Că avocatul a făcut mai mulți ani de studii, este adevărat și prin urmare poate avea și cultură mai înaltă generală. Aceasta însă nu-i poate da prioritate față de un

absolvent de școală comercială, care a făcut studii mai înalte, a practicat la bănci mari din străinătate, sau a avut în praxă timpul necesar, tocmai în condițiile acestea, pe care acum vine să i-o încredințeze avocatul fără nici o îndreptățire. Nu mirare așadar, dacă funcționarul de bancă conștient și simțitor nu mai află nici o trăsătură nici un stimul la muncă și propășire, și se vede astfel înlăturat dela ținta superioară și naturală a aspirațiunilor sale, prin praxă soane aduse de noroc din alte branșuri care în viață numai directorat de bancă n'au visat. Aci se impune o neapărată schimbare de formă și tocmai de aceea m'am ocupat în câțiva asupra acestei chestiuni, și dacă într-o carieră oarecare lipsește o trăsătură mai înaltă, va lipsi și gustul pentru această carieră și cu totul altă muncă va trebui să fie și astfel de interes va dovedi un funcționar de bancă, când va ști că numai prin facultățile și cunoștințele dânsului depinde ca să ajungă director, decât când știe că dela început, ca ori-ce ar face, tot nu va fi ca funcționar subaltern are să moară. Vezi Doamne, n'are norocul să fie director. Am putea cita dovezi și cazuri concrete de multe anomalii de acestea, cu urmări fâcătoare, dar nu voim să ne depărtăm de subiectul unei teme academice, cum recităm în locul acesta.

Tot cam asemenea se rapoartă și cu amplexații de bancă recrutați din alte cariere, decât dintre absolvenții școlii comerciale. Este de datoria tuturor institutelor noastre să facă loc tinerilor absolvenți și să nu-i mai forneze ca să se espatrieze, ceea ce este condamnabil din toate punctele de vedere.

Astfel cu ușurință s'ar face loc pentru 2—300 tineri abiturienți de ai noștri, în înțeles, retribuiți mai slab la început, unii chiar nesalarisați, întru cât veniturile acordate acum altora pentru funcționari n'ar fi suficiente, dar chemați a forma pepinieră pentru viitorii funcționari de cel mai mic până la cel mai înalt. În locul acesta s'ar mări și numărul familiilor mai ales în comune, ceea ce ar produce un mare bine în multe privințe.

S'au creat în timpul din urmă și câteva societăți comerciale și întreprinderi de sorțiale. Dar, spre durerea noastră, trebuie să mărturisim, că deși acestea au avut dispoziție cele mai îmbelșugate sub aspect materiale și deși le sta deschis cel mai vast câmp de acțiune, rezultatul lor, cu mici excepțiuni, a fost aproape nul. Causa pusă în curgere, o află publicul în lipsa de conducători proprii capabili și în lipsa și influențele elementelor streine, care însă cu toate acestea mai conduc unele întreprinderi rentabile?! Nimeni nu vrea însă să mărturisească vina, care zace în deprinderea de a crea întreprinderi și instituțiuni pentru interese personale, nu în a lăsa ca oamenii pricepuți să creeze unele întreprinderi și instituțiuni. Oare dacă s'ar trimite câți-va tineri absolvenți să facă praxa de lipsă în țări străine, nu s'ar putea mai cu siguranță crea și susține astfel de întreprinderi? Nu oferă oare aceleași garanții morale și materiale Românul ca străinul? Nu posedă și el aceleași facultăți de dezvoltare?

Bibliografii.

A apărut:

Anuarul X L al Gimnasiului gr.-or român din Braşov pe al 54-lea an şcolar 1903—1904 publicat de Virgil Oniţiu, director.

A apărut:

Istoria lui Ştefan-cel-Mare pentru poporul român, compusă de dl. profesor universitar N. Iorga şi tipărită cu cheltuiala ministerului instrucţiunii publice şi al cultelor.

In frumoasa emulaţiune ce se manifestă în general în vederea serbărilor pe cari întreg neamul românesc le organizează pentru comemorarea unuia din cei mai străluciţi Voevozi naţionali, scrierea d-lui prof. N. Iorga este bine venită să ne istorisească viaţa şi vitejeştile fapte ale Marelui Domnitor.

Numele autorului, un adânc cunoscător şi un neobosit cercetător al trecutului nostru istoric, ne scuteşte de or-ice altă recomandăţie.

Se poate citi Istoria lui Ştefan cel Mare scrisă de dl. N. Iorga cu încredinţarea că va afla viaţa şi faptele lui Ştefan Vodă după dovezi, documente de o nelăgăduită valoare şi un riguros adevăr istoric.

Este de asemenea inutil să stăruim şi asupra stilului.

Cartea este scrisă în adevăr pentru popor.

Se poate comanda în Arad la librăria P. Simţion, ediţia populară cu 75 fil. plus 20 fil. porto, ediţia de lux 2 Cor. 50 fil. şi 30 fil. porto.

A apărut

Anuarul şcolii civile de fete cu internat şi de publicitate, a Asociaţiunii din Sibiu, publicată de Dr. Vasile Bologa.

Căprinsul: 1. Ce citesc fetele noastre? de Dr. Dr. I. Borcia. 2) Discursuri de la încheierea anului şcolar 3. Ştiri şcolare.

LOSURI.

Val. nom.	Bani	Marfă.
10. — Losuri „Bazilika“	19.50	21.50
10. — „ „ cu stam. austriacă	21.—	23.—
— „ „ bilet câştig	6.—	8.—
200 — Impr. oraş. Vien. din	510.—	525.—

80. — Los al oraşului Buda	cu	155.—	165.—
80. — „ „ „ „ stampilă austriacă.		160.—	170.—
4. — Los „Jó sziv“	austr.	10.—	11.—
4. — „ „ cu stampe credit		10.—	11.—
— „ de bancă d hipot. maghiar		40.—	44.—
— „ de bancă cu st. aust.		46.—	51.—
10. — Los al crucii roş. magh.		27.—	29.—
10. — „ „ „ cu st. aust.		29.—	31.—
24. — „ „ „ bilet de câştig		9.—	11.—
42. — Los al crucii roşie ital		42.—	44.—
— cu stam. Austriacă		45.—	47.—
20. — Los al crucii roşie austr.		54.—	56.—
200. — Los al inst. de cred austr.	de argint)	465.—	475.—
		92.25	93.25
84. — Los Pálffy		160.—	170.—
96. — Los al imprum. serb. per.			
	100 fl. 2% inter.	13 lan.	

Editor-proprietar: George Niehla
Redactor responsabil: Ioan Russu-Şirleanu.

INSERTIUNI şi RECLAME.

**ȚIGLE
CĂRĂMIZI**

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și or-ice alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

POLLÁK SÁNDOR,
— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —
ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206
și 255 293
Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

A n u n ț.

Maî jos subscrisul primesc în farmacia mea de practicant pe 3 ani un tiner român, care a absolvat 6 clase gimnasiale pe lângă următoarele condițiuni:

Pe lângă întreaga proviziunea primește bani de buzunar la lună 10 cor. în anul prim, în anul al 2-lea 20 cor., în anul al 3-lea 30 cor.

După expirarea anilor de praxă cu ocaziunea examenului primește o remunerațiune de 100 cor. dacă o va merita.

Reflectanții să dovedească că pe lângă limba română posed și limba maghiară și germană.

Csákova, (c. Temes) în 15 Iulie 1904.

M. Koritć Wilhelm,

300 1—4

apotecar.

**Vinedcarea deplină
a boalelor secrete.**

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examiniări poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebnicioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, scrisoriile se ard sau la cerere espreșă se retrimite.

Un astfel de leacitor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientiositate capătă or-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și suferința de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de sira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femești. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le da însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist. Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

297

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos aduc la cunoștința on. public, că după lungi experiențe dispun de un așa mijloc, în căi pot primi pe lângă garanță și încredere

stărpirea insectelor din locuințe cu desăvîrșire.

Vopsese odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dela cerințele cele mai simple până la cele mai pretensive pe lângă prețuri foarte convenabile. Rugând on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odăi.

Weitzer János-utca 19. szám. partere.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Pimesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *ifj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac or-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. o. public, rămân cu stimă:

Pápay Lajos,
măestru-măsar.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

și a cărei unici livrații pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

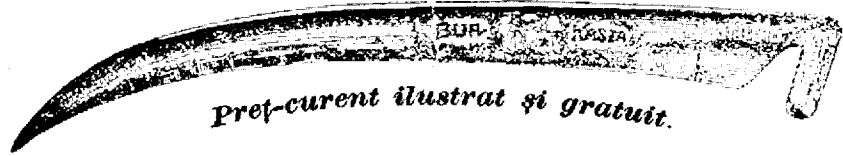
la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ este admirabilă!

500 coroane plătesc celui ce este în stare să ne arate o coasă de oțel „Bur“ verificabilă ca proveniență din fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase de oțel „Bur“ două rele.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este verificabilă, dacă pe mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe tălul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 1906—20



Preț-curent ilustrat și gratuit.

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi de mârfa de imitație. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are și mulțami coasa de oțel „Bur“ singur ascuțitului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simțea și gramaz tare, iar ascuțitul foarte subțire. Mulți economi strică și cea mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă costă nedibăcia economului este exchisă la coasa „Bur“, de oare-ce firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fiecare bucată se primește garanția iar care nu corespunde schimbăm pentru alta înăsa măturism din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
180	210	220	230	240	270	280	290	320	360 Cor.

La comanda de 5 bucăți susținea șesele postale; la comanda de 10 bucăți fabrica nu numai că susține șesele postale, dar și o coasă în dar, iar la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă susținerea șeselor postale și trimiterea a două coase, trimite și două tablouri frumoase din timpul reșchoului baro-anglez. Căteva „Bur“ la coasa de oțel „Bur“ 1 cor. 90 fl. Căteva „Am rgu“ bucată 30 fl. Aparat pentru bătura coasei (nivalăși) cor. 1 cor. 90 fl. *Noutate!* Treacă notivită p. coasa năr cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc. 260 cor.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuteli, tinituri de ureche, bătăse de inimă, agăreiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischiază, unful în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-



ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inasurirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul current, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdrei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate înecurse din toate părțile lumii, scrii și rețușe ca măltumire invențianea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind netolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4

folosibil numai la copii și la femei de coastă tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expeditie pentru țara noastră este:

Müller Albert, Budapesta, V., st. Vadasz 42. Z. colțul str. Kálmán

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opurii, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitării la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebrele, cărți de vizită, etc. etc.

Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai lute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.